

Zielony Czerwonak :)
Jak sprawić, by nasza gmina
była bardziej ekologiczna?

Czerwonacki Panel Obywatelski

Raport

Spis treści

---

1. Czym jest panel obywatelski – wprowadzenie
2. Temat, cel główny i zakres szczegółowy CPO
3. Założenia metodologiczne CPO
4. Organizacja i realizacja CPO
5. Rekomendacje wypracowane podczas CPO
6. Uwagi końcowe

1. Czym jest panel obywatelski - wprowadzenie

- Panel Obywatelski to technika polegająca na zasięgnięciu przez administrację publiczną opinii dużej (na ogół kilkudziesięcioosobowej), możliwie reprezentatywnej (losowanej) grupy mieszkańców danego obszaru lub użytkowników określonych usług publicznych.
- Wynikiem panelu powinno być wypracowanie opinii, na temat którego panel jest poświęcony, określonych rozwiązań, rekomendacji, czy propozycji działań.
- Uczestnicy panelu powinni brać udział w każdym elemencie prowadzonych konsultacji, przez cały okres jego pracy, niezależnie od liczby przyjętych spotkań.

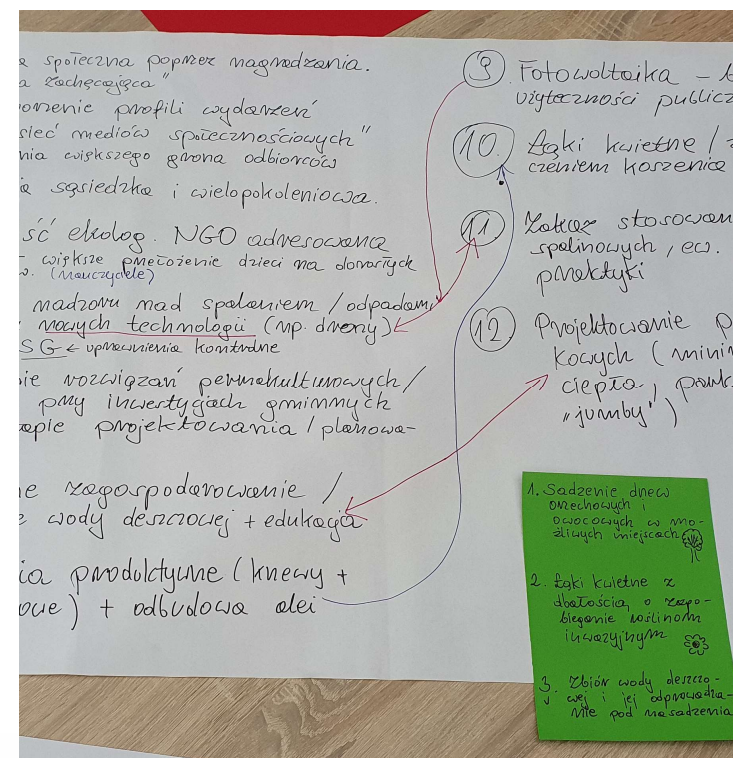
2. Temat, cel główny i zakres szczegółowy CPO

- Temat nadrzędny Panelu:

Zielony Czerwonak. Jak sprawić, by nasza gmina była bardziej ekologiczna?

- Główny cel Panelu:

Wspólne wypracowanie konkretnych rekomendacji dla Urzędu Gminy Czerwonak w zakresie ochrony klimatu i środowiska oraz adaptacji do zagrożeń klimatycznych w lokalnym kontekście

2. Temat, cel główny i zakres szczegółowy CPO

- Temat oraz zakres szczegółowych zagadnień Panelu został opracowany poprzez konsultacje pomiędzy organizatorami Panelu, a przedstawicielami zaproszonych do udziału organizacji pozarządowych aktywnych na terenie gminy Czerwonak, specjalizujących się w kwestiach szeroko pojętej ochrony środowiska.

2. Warsztaty i spotkania wprowadzające

Grudzień 2022 –
spotkanie warsztatowe
ze Stowarzyszeniem
Lepsza Gmina
Czerwonak

Styczeń 2023 –
spotkanie warsztatowe z
Urzędem Gminy
Czerwonak

Luty 2023 – spotkanie
warsztatowe z NGO, UG i
LGC

Kwiecień 2023
- spotkanie warsztatowe
z ekspertami i
prelegentami (I)

Kwiecień 2023 –
spotkanie warsztatowe z
ekspertami i
prelegentami (II)

2. Temat, cel główny i zakres szczegółowy CPO

Szczegółowe zagadnienia, których dotyczyły konsultacje w ramach Czerwonackiego Panelu Obywatelskiego:

a) Jakie działania należy podjąć na rzecz ochrony klimatu i środowiska?

- możliwości wprowadzenia „zielonych standardów”;
- ogród społeczny dla mieszkańców - miejsca, w którym mieszkańcy, mają do dyspozycji wspólną przestrzeń, na której mogą razem uprawiać warzywa, zioła i kwiaty jadalne – odpowiedź na drożącą żywność, umożliwienie obcowania z naturą, aktywizacja społeczna i budowa wspólnotowości;
- realizacja terenów zieleni w zgodzie z koncepcją *permakultury*, pojawia się kwestia koszenia traw, tzw. łąk kwietnych;

2. Temat, cel główny i zakres szczegółowy CPO

Szczegółowe zagadnienia, których mają dotyczyć konsultacje w ramach Czerwonackiego Panelu Obywatelskiego:

b) Jak zaadaptować (przystosować) gminę do zagrożeń klimatycznych?

- jakie są zagrożenia wynikające z ekstremów meteorologicznych – podtopienia, susze, fale upałów?
- jakie są straty w powierzchniach biologicznie czynnych („betonoza”) i utrata naturalnej retencji wody opadowej (ryzyko podtopieniami, zwłaszcza w kontekście rosnących zagrożeń meteorologicznych)?
- jak radzić sobie z problemem miejskiej/wiejskiej wyspy ciepła?
- jak ekologicznie i mądrze prowadzić gospodarkę związaną z wycinką drzew i nasadzeniami?

3. Założenia metodologiczne CPO

Rekomendacja – jest to przyjęte przez uczestników Panelu rozstrzygnięcie lub rozwiązanie w temacie Panelu

a) propozycje rekomendacji

- Propozycje rekomendacji mogły być zgłaszane przez uczestników Panelu oraz przez wszystkich mieszkańców gminy Czerwonak;
- Propozycje rekomendacji dotyczyły wyłącznie tematów, którym poświęcony jest Panelu;
- Propozycje rekomendacji były zgłaszane podczas pracy w grupach, a następnie prezentowane na forum Panelu przez przedstawicieli grup;
- Uczestnicy Panelu w sposób losowy zostali przydzieleni do grup;
- W oparciu o zgłoszone propozycje przygotowywana była lista 20 proponowanych rekomendacji;
- Urząd Gminy Czerwonak dysponował prawem weta w przypadku rekomendacji, które nie spełniały kryterium gospodarności i zgodności z prawem.

3. Założenia metodologiczne CPO

b) głosowanie nad przyjęciem rekomendacji

- Głosowanie w sprawie przyjęcia rekomendacji odbywało się poprzez wypełnienie elektronicznej karty do głosowania przez uprawnionych do głosu uczestników Panelu;
- Głosowanie miało charakter tajny;
- Uczestnicy Panelu oddawali swój głos poprzez zaznaczenie na jednej z możliwości:

- a) Zdecydowanie się zgadzam;
- b) Zgadzam się;
- c) Zgadzam się, choć mam pewne wątpliwości lub zastrzeżenia;

Odpowiedzi wyrażające poparcie

- d) Mam wiele wątpliwości;
- e) Raczej się nie zgadzam;
- f) Nie zgadzam się;
- g) Zdecydowanie się nie zgadzam.

Odpowiedzi wyrażające brak poparcia

3. Założenia metodologiczne CPO

---

c) Przyjęcie rekomendacji

- Rekomendację uznawało się za przyjętą, jeżeli co najmniej 80 procent uczestników Panelu w głosowaniu wyrazi dla niej poparcie
- Poparcie rekomendacji oznaczało oddanie głosu na jedną z odpowiedzi: *Zdecydowanie się zgadzam; Zgadzam się; Zgadzam się, choć mam pewne wątpliwości lub zastrzeżenia.*

4. Organizacja i realizacja CPO

- Organizatorem Czerwonackiego Panelu Obywatelskiego było Stowarzyszenie Lepsza Gmina Czerwonak, które przy współpracy Urzędu Gminy Czerwonak realizowało to zadanie z grantu „Obywatelska gmina Czerwonak” finansowanego ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030.
- Patronat nad Panelem objął Marcin Wojtkowiak Wójt Gminy Czerwonak oraz Wydział Inżynierii Środowiska i Inżynierii Mechanicznej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.
- Współorganizatorami Panelu były również Fundacja Leśne Dziki o Stowarzyszenie LEN z Kicina.

4. Organizacja i realizacja CPO

- Panel został zrealizowany podczas dwóch spotkań: 15 i 22 kwietnia 2023 w budynku Centrum Kultury i Rozrywki w Kozięglowach.
- W Panelu oprócz uczestników udział wzięli eksperci, moderatorzy oraz organizatorzy.
- W Panelu wzięło udział 30 uczestników (panelistów), którzy wyrazi chęć uczestnictwa.
- Za udział w panelu i poświęcony czas przewidziano wynagrodzenie w postaci bonów Sodexo po 150 zł za każde z dwóch spotkań.
- Pierwsze spotkanie (15 kwietnia 2023) miało charakter edukacyjny, natomiast drugie (22 kwietnia 2023) deliberacyjno-warsztatowy.

4. Organizacja i realizacja CPO

a) część edukacyjna – 15 kwietnia 2023; godz. 10:00 – 13:00

Celem części edukacyjnej było zapoznanie z tematyką CPO oraz przedstawienie eksperckiego zaplecza dla tworzenia i dyskusji nad rekomendacjami

W ramach części edukacyjnej przedstawiono cztery prelekcje:

- Mgr inż. Katarzyna Hanuszewska – „Ogrody społeczne w aspekcie ochrony środowiska. Realizacja terenów zieleni oraz akcji społecznych w Gminie Czerwonak”,
- Dr Joanna Nawrocka-Rohnka – „Zielone standardy dla gminy Czerwonak”,
- Dr inż. Iwona Pińskwar – „Zmiany w ekstremach klimatycznych i ich konsekwencje – obserwacje i projekcje na przyszłość”,
- Mgr inż. Marcelina Haremza – „Działania permakulturowe chroniące przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi”.

NASI PRELEGENCI

- „Zmiany w ekstremach klimatycznych i ich konsekwencje - obserwacje i projekcje na przyszłość”
dr inż. Iwona Pińskwar
- „Zielone standardy dla gminy Czerwonak”
dr Joanna Nawrocka-Rohnka
- „Ogrody społeczne w aspekcie ochrony środowiska. Realizacja terenów zieleni oraz akcji społecznych w Gminie Czerwonak”
mgr inż. Katarzyna Hanuszewska
- „Działania permakulturowe chroniące przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi”
mgr inż. Marcelina Haremza

Patronat honorowy nad wydarzeniem objął
Marcin Wojtkowiak Wójt Gminy Czerwonak

4. Organizacja i realizacja CPO

---

a) część edukacyjna – 15 kwietnia 2023; godz. 10:00 – 13:00

Zwieńczeniem części edukacyjnej była dyskusja panelowa z udziałem panelistów i prelegentek moderowana przez przedstawicieli organizatorów.

4. Organizacja i realizacja CPO

b) część warsztatowa – 22 kwietnia 2023; godz. 16:00 – 19:00

Celem części warsztatowej było wypracowanie propozycji rekomendacji oraz ich prezentacja połączona z dyskusją, a następnie poddanie rekomendacji pod głosowanie.

Uczestnicy w sposób losowy zostali podzieleni na cztery grupy; w każdej z grup znajdował się moderator, który miał dbać o płynną pracę panelistów. Praca w grupach obejmowała:

- Zadaniem każdego z uczestników było zapisanie 3 najważniejszych rekomendacji dla gminy Czerwonak;
- Dyskusja w grupach i wspólne stworzenie listy rankingowej obejmującej 5 najważniejszych rekomendacji;
- Przygotowanie do prezentacji wybranych rekomendacji na forum całego CPO.

4. Organizacja i realizacja CPO

b) część warsztatowa – 22 kwietnia 2023; godz. 16:00 – 19:00

W dalszej kolejności reprezentanci każdej z grup przedstawili na forum swoje propozycje rekomendacji.

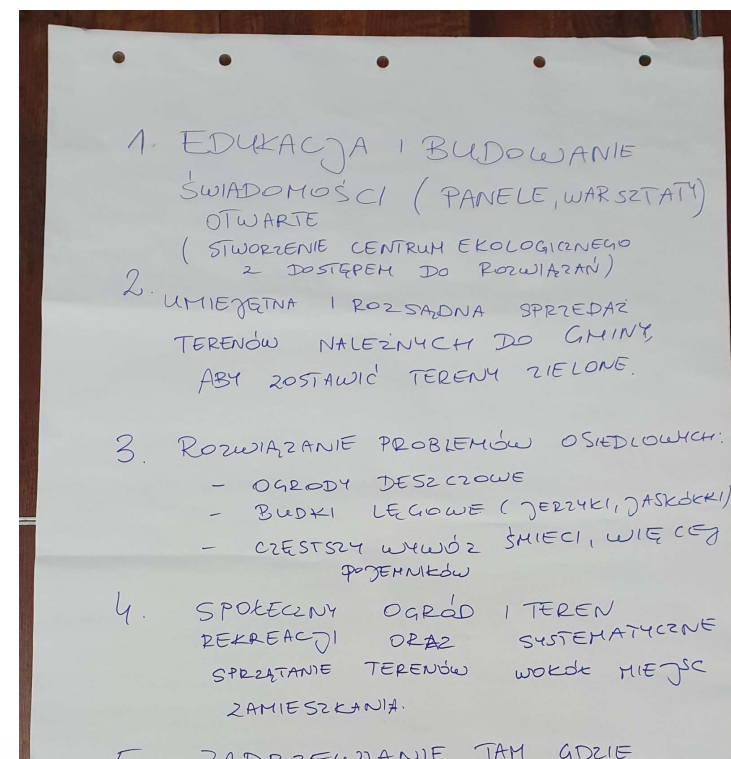
W drodze dyskusji na forum CPO stworzono listę obejmującą 20 propozycji rekomendacji, które zostały poddane głosowaniu.

5. Rekomendacje wypracowane podczas CPO

Lista propozycji rekomendacji poddanych pod głosowanie (1/4):

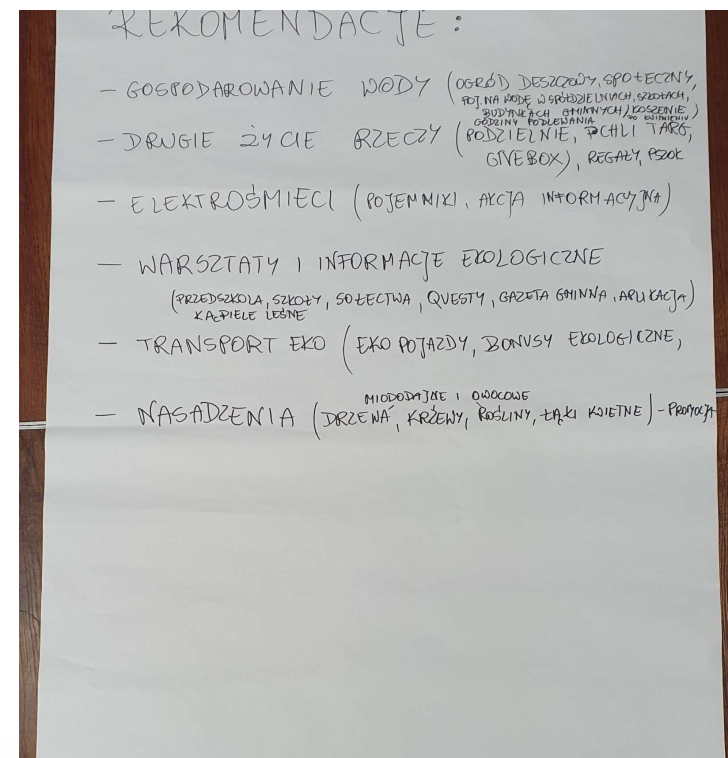
1. UG Czerwonak powinien koordynować, wspierać i promować działania edukacyjno-informacyjne, takie jak: panele, warsztaty, zajęcia, *questy*, itd., by budować świadomość ekologiczną wśród dzieci, młodzieży i seniorów, przy wykorzystaniu różnych kanałów komunikacji, np. stron internetowych, aplikacji.
2. Gmina powinna tworzyć plany ochronne dla zieleni i tworzyć strefy buforowe zieleni oraz zachowywać korytarze ekologiczne dla zwierząt.
3. Gmina powinna wspierać tworzenie ogrodów deszczowych, budek lęgowych i innych podobnych rozwiązań.
4. Gmina powinna utworzyć ogrody społeczne i tereny rekreacji wokół miejsc zamieszkałych.
5. Gmina powinna stwarzać warunki do zwiększenia liczby zadrzewień (w tym drzew oraz krzewów miododajnych i owocowych), a także zwracać szczególną uwagę podczas projektowania infrastruktury zieleni.

5. Rekomendacje wypracowane podczas CPO

Lista propozycji rekomendacji poddanych pod głosowanie (2/4):

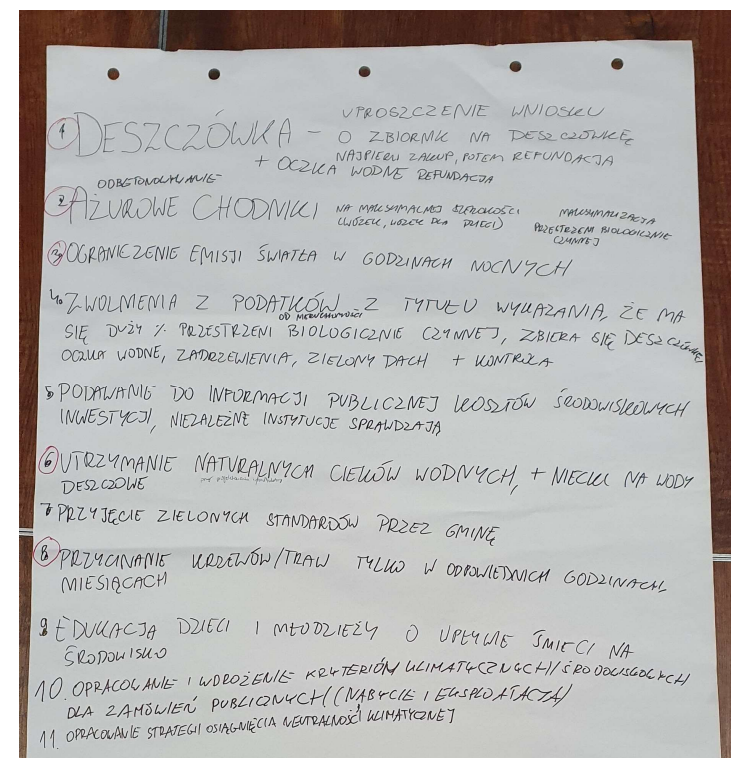
6. Gmina powinna wspierać ponowne wykorzystanie wody (poprzez tworzenie i wsparcie dla powstawania ogrodów deszczowych, ogrodów społecznych) i promować racjonalne gospodarowanie wodą – określić godziny, gdy można podlewać roślinność, dążyć do zatrzymywania wody w krajobrazie lokalnym, stosować małą retencję.
7. Gmina powinna wspierać i promować dawanie „drugiego życia” rzeczom i różnym sprzętom (m.in. *givebox*, pchli targ, podzielnia, regały, PSZOK, wyprzedaje).
8. Gmina powinna wspierać tworzenie nowych miejsc zbiórek elektrośmieci i promować ich lokalizację.
9. Gmina powinna promować transport ekologiczny poprzez dążenie do wymiany taboru na bardziej ekologiczny i wdrażać zachęty dla korzystających z transportu ekologicznego, w tym pracownikom jednostek gminnych poprzez wprowadzenie „bonu ekologicznego”.
10. Gmina powinna promować dobre praktyki rolnicze np. rolnictwo regeneratywne.

5. Rekomendacje wypracowane podczas CPO

Lista propozycji rekomendacji poddanych pod głosowanie (3/4):

11. Gmina powinna promować i wspierać utrzymanie naturalnych cieków wodnych (infrastruktura gminna i prywatna).
12. Gmina powinna uprościć procedury np. na pozyskanie zbiorników na wodę deszczową, a także zapewnić refundacje takich inwestycji.
13. Gmina powinna zmniejszać powierzchnię terenów zabetonowanych np. poprzez ażurowe parkingi i chodniki, wyspy z drzewami i krzewami, utwardzanie dróg w sposób bardziej ekologiczny, itd.
14. Gmina powinna ograniczyć emisję światła w nocy również poprzez wdrażanie inteligentnych rozwiązań, fotokomórek, lamp solarnych itp.
15. Gmina powinna zwracać uwagę na przycinanie drzew i krzewów tylko w miesiącach mniejszej aktywności owadów zapylających i w godzinach wieczornych, ponadto podczas przycinania traw, powinna ona być koszona na dłuższą długość, a także powinno to być wykonywane rano.

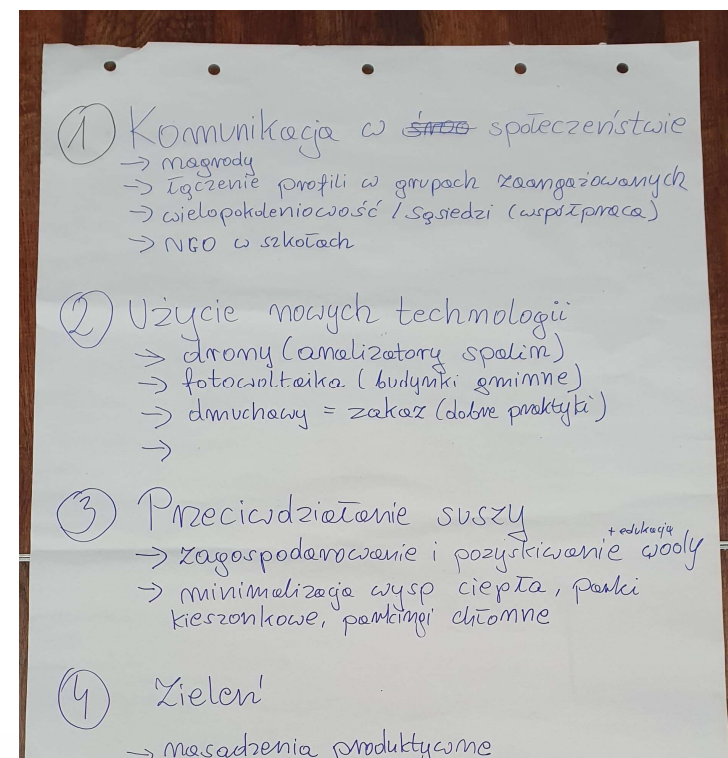

5. Rekomendacje wypracowane podczas CPO

Lista propozycji rekomendacji poddanych pod głosowanie (4/4):

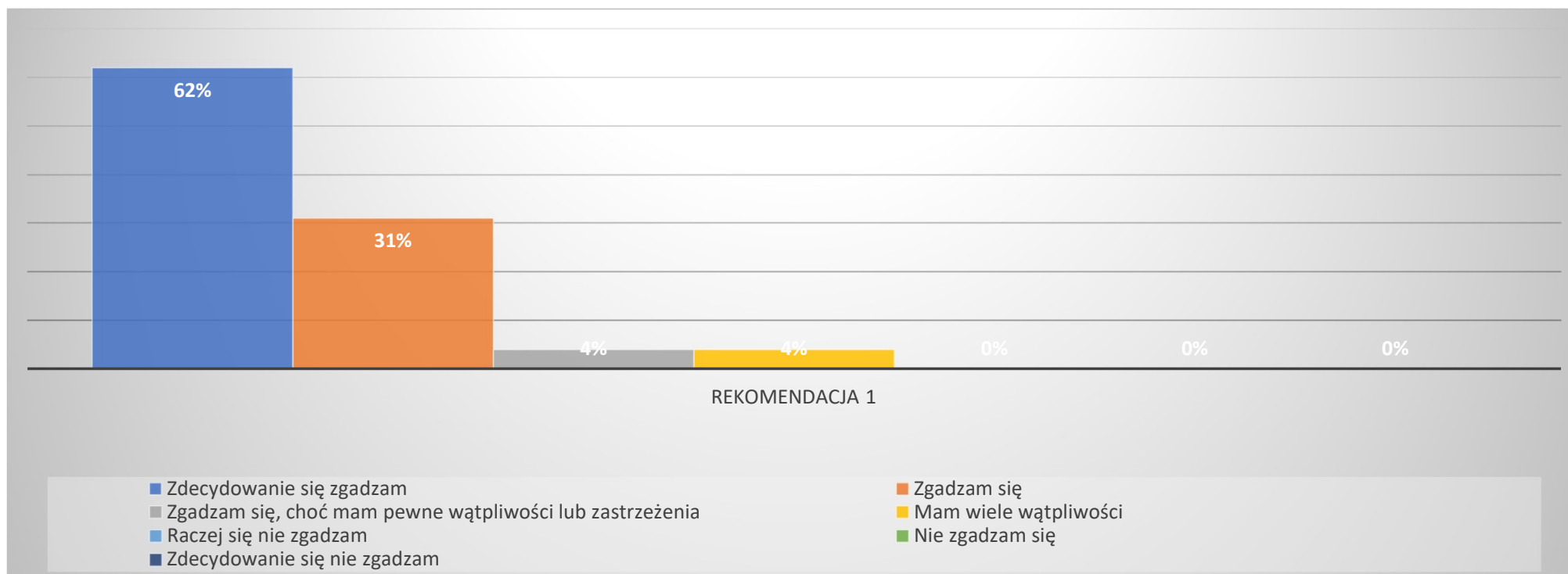
16. Należy wypracować dokument strategiczny, w którym określi się kiedy Gmina osiągnie neutralność klimatyczną, a ten ujęty będzie w strategii rozwoju gminy.
17. Należy stworzyć system nagród promujących aktywność społeczną w zakresie działań prośrodowiskowych, stworzyć wspólną platformę komunikacji w mediach społecznościowych, promującą działania prośrodowiskowe, włączającą komunikację sąsiedzką, organizacje pozarządowe i szkoły.
18. Należy w większym stopniu wykorzystywać nowe technologie ekologiczne: przeszkolić i wyposażać straż gminną w drony do kontroli emisji zanieczyszczeń, wyposażać w rozwiązania fotowoltaiczne budynki gminne, wprowadzić dobre praktyki prośrodowiskowe, w tym wyszczególnić zakaz stosowania dmuchaw spalinowych.
19. Należy przeciwdziałać suszy: zagospodarowanie, wykorzystanie i uzdatnianie wody deszczowej także na budynkach gminnych, dążyć do minimalizacji efektu wysp ciepła poprzez realizację np. parków kieszonkowych.
20. Należy promować nasadzenie drzew produkcyjnych tam, gdzie to możliwe (np. orzech, porzeczki, jagody), odbudować aleje drzew owocowych i starych odmian, stworzyć tąkę kwietną przed UG.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

1. UG Czerwonak powinien koordynować, wspierać i promować działania edukacyjno-informacyjne, takie jak: panele, warsztaty, zajęcia, *questy*, itd., by budować świadomość ekologiczną wśród dzieci, młodzieży i seniorów, przy wykorzystaniu różnych kanałów komunikacji, np. stron internetowych, aplikacji.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

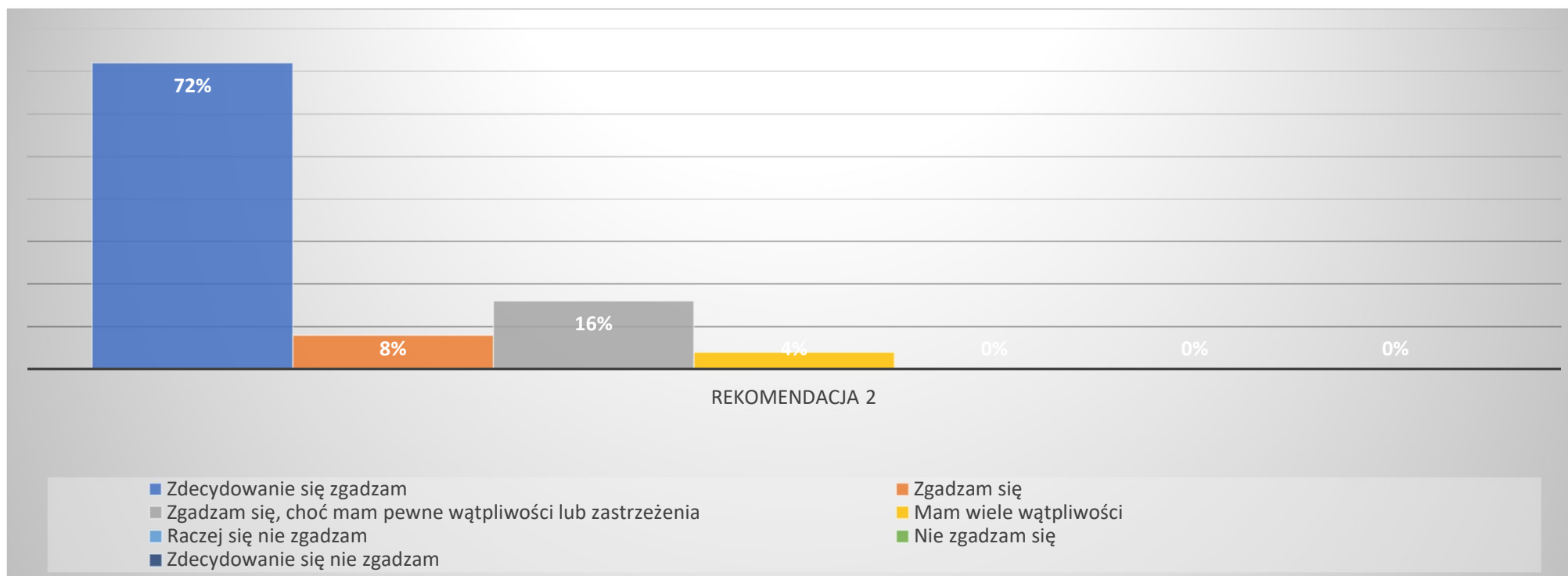
Rekomendacja 1: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

2. Gmina powinna tworzyć plany ochronne dla zieleni i tworzyć strefy buforowe zieleni oraz zachowywać korytarze ekologiczne dla zwierząt.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 2: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

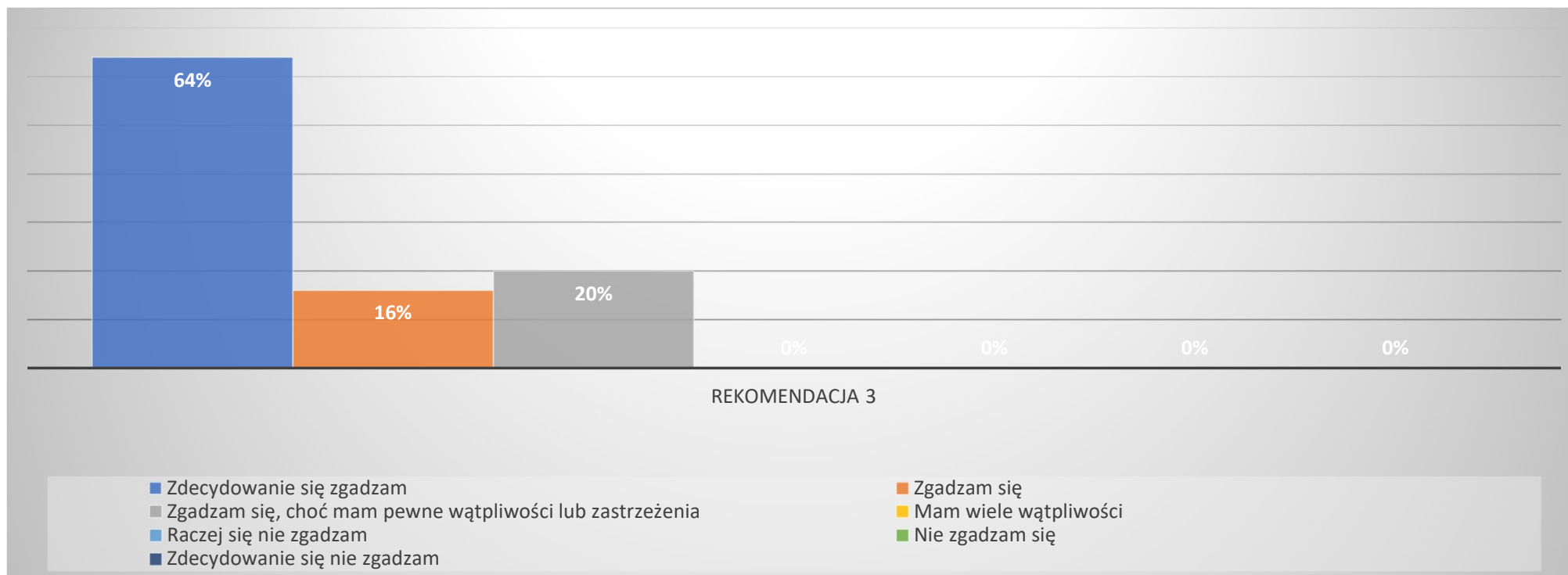
Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: urząd dokłada starań, by polityka planistyczna uwzględniała powyższy postulat.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

3. Gmina powinna wspierać tworzenie ogrodów deszczowych, budek lęgowych i innych podobnych rozwiązań.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 3: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

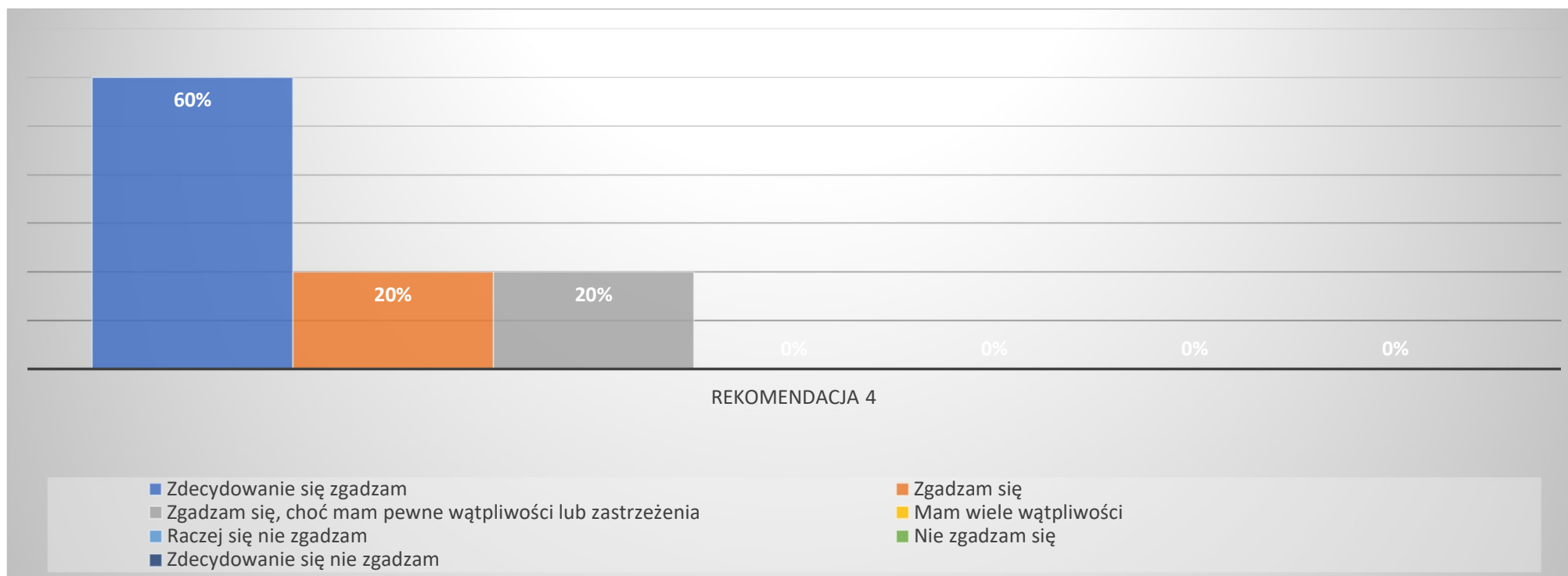
Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: działania te są realizowane od kilku lat m.in. podczas Europejskiego Tygodnia Mobilności. Urząd przeanalizuje też inne możliwości wsparcia tego typu działań.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

4. Gmina powinna utworzyć ogrody społeczne i tereny rekreacji wokół miejsc zamieszkaných.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 4: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

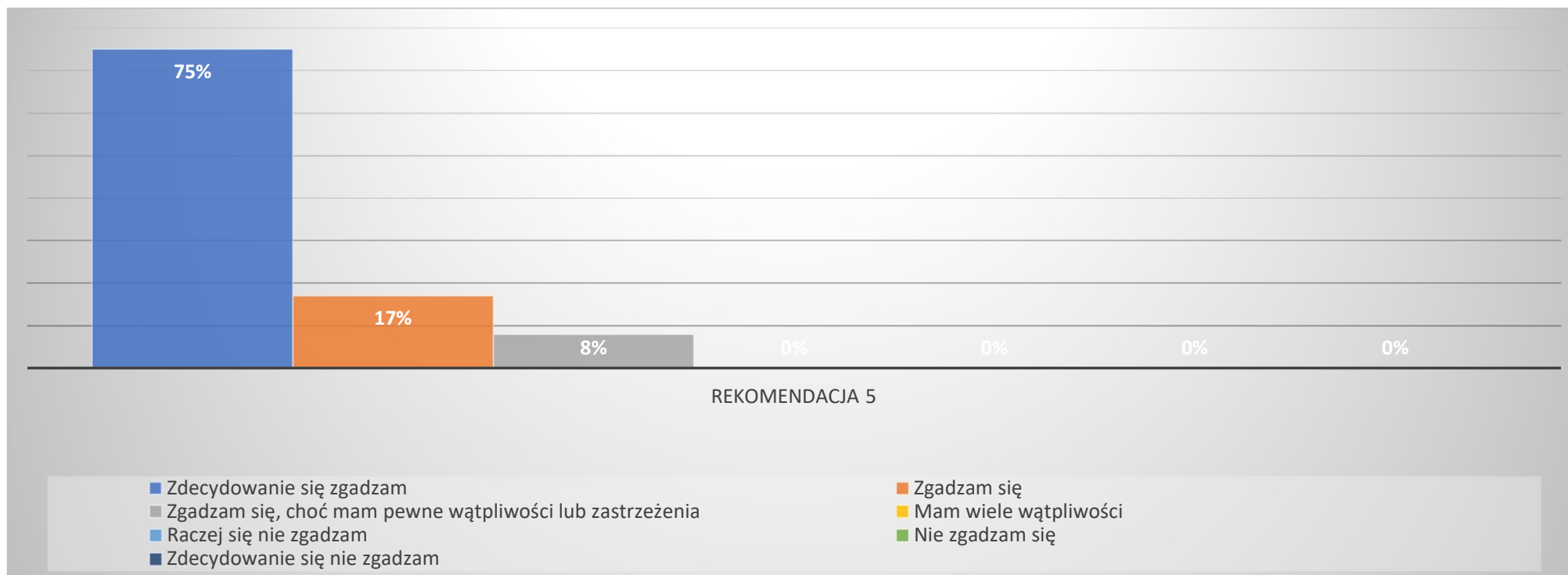
Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: popieramy ten pomysł, należy jednak zwrócić uwagę, że ogrody społeczne powinny być inicjatywą oddolną (przy ew. współudziale gminy). Gmina nie może „przymusić” mieszkańców do społecznego utrzymywania konkretnego terenu.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

5. Gmina powinna stwarzać warunki do zwiększenia liczby zadrzewień (w tym drzew oraz krzewów miododajnych i owocowych), a także zwracać szczególną uwagę podczas projektowania infrastruktury zieleni.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 5: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: drzewa owocowe/orzechowe będą sadzone w miejscach, gdzie będzie to możliwe.

5. Rekomendacje wypracowane podczas CPO – wyniki głosowania

6. Gmina powinna wspierać ponowne wykorzystanie wody (poprzez tworzenie wsparcie dla powstawania ogrodów deszczowych, ogrodów społecznych) i promować racjonalne gospodarowanie wodą – określić godziny, gdy można podlewać roślinność, dążyć do zatrzymywania wody w krajobrazie lokalnym, stosować małą retencję.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 6: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

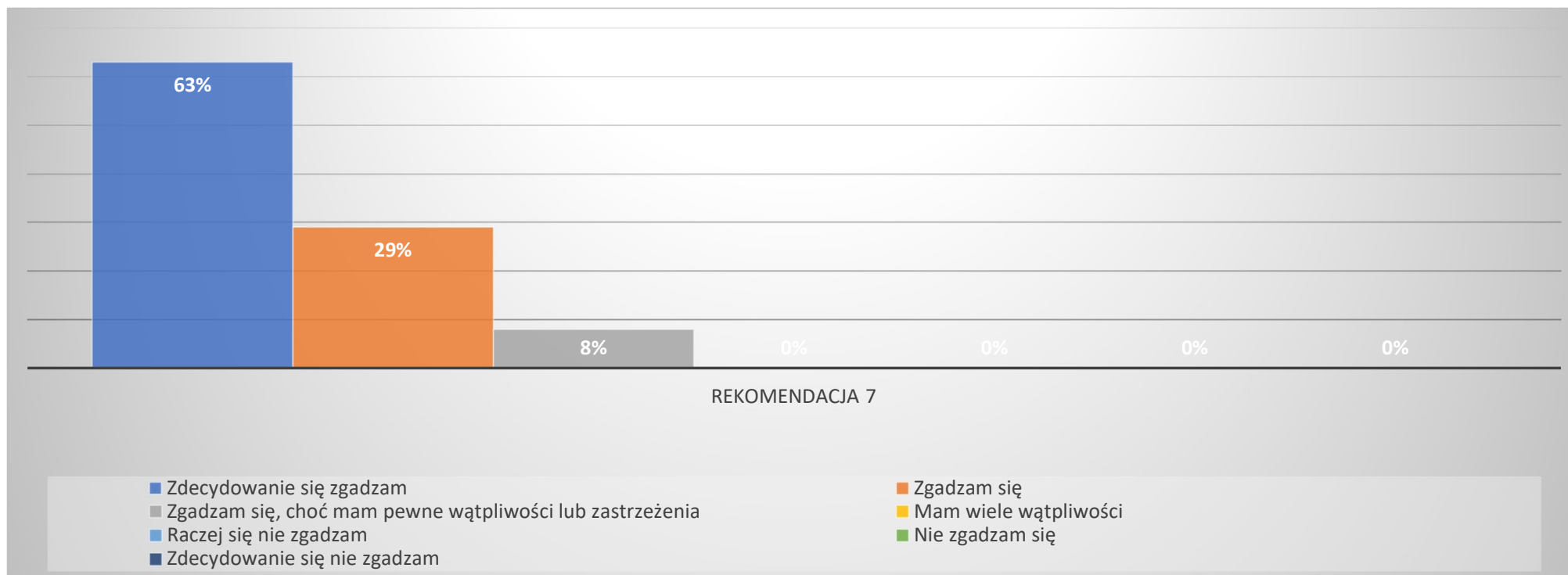
Komentarz: urząd przeanalizuje możliwości takich rozwiązań (zbieranie deszczówki i odprowadzanie jej pod konkretne nasadzenia) przy budynkach gminnych.

5. Rekomendacje wypracowane podczas CPO – wyniki głosowania

7. Gmina powinna wspierać i promować dawanie „drugiego życia” rzeczom i różnym sprzętom (m.in. *givebox*, pchli targ, dzielnie, regały, PSZOK, wyprzedaże).

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 7: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

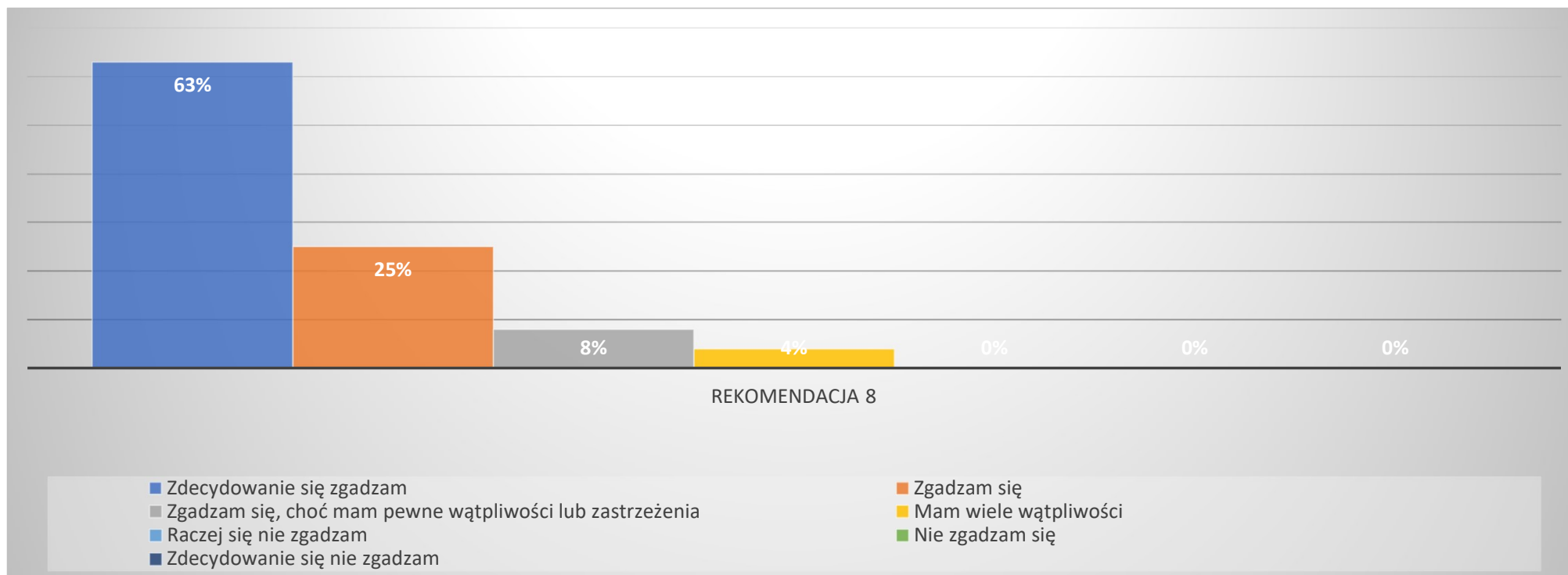
Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: gmina będzie promować tego typu rozwiązania i postawy.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

8. Gmina powinna wspierać tworzenie nowych miejsc
zbiórek elektrośmieci i promować ich lokalizację.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 8: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

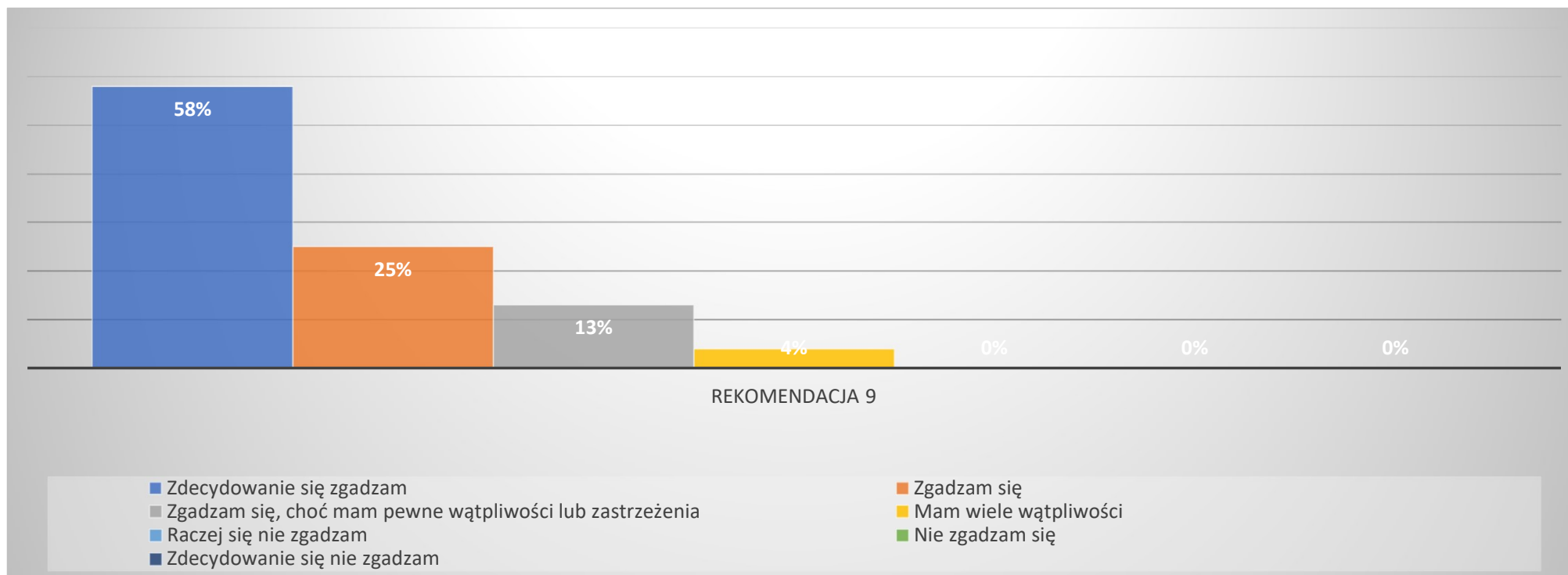
Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: należy zwrócić uwagę, że na terenie gminy działa już kilka kontenerów na elektrośmieci, baterie zbierane są w wielu sklepach (i niemal każdym budowlanym), w określone dni jeździ też do sołectw ciężarówka zbierająca ten rodzaj odpadów.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

9. Gmina powinna promować transport ekologiczny poprzez dążenie do wymiany taboru na bardziej ekologiczny i wdrażać zachęty dla korzystających z transportu ekologicznego, w tym pracowników jednostek gminnych poprzez wprowadzenie „bonu ekologicznego”.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 9: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

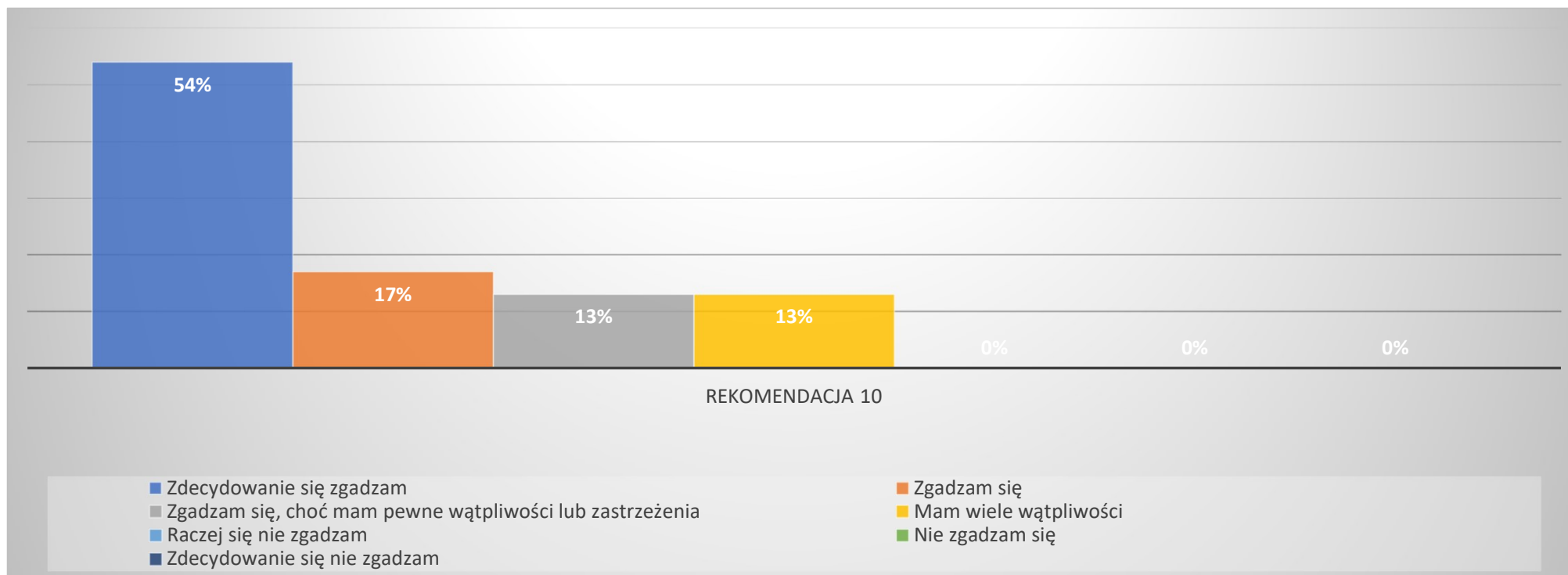
Komentarz: aktywnie promujemy Tydzień Zrównoważonego Transportu, podczas którego staramy się wzmacniać ten przekaz dotyczący wybierania ekologicznych form transportu. Rozważymy możliwość benefitów dla pracowników, którzy korzystają z ekologicznej formy transportu.

5. Rekomendacje wypracowane podczas CPO – wyniki głosowania

10. Gmina powinna promować dobre praktyki rolnicze np. rolnictwo regeneratywne.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 10: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

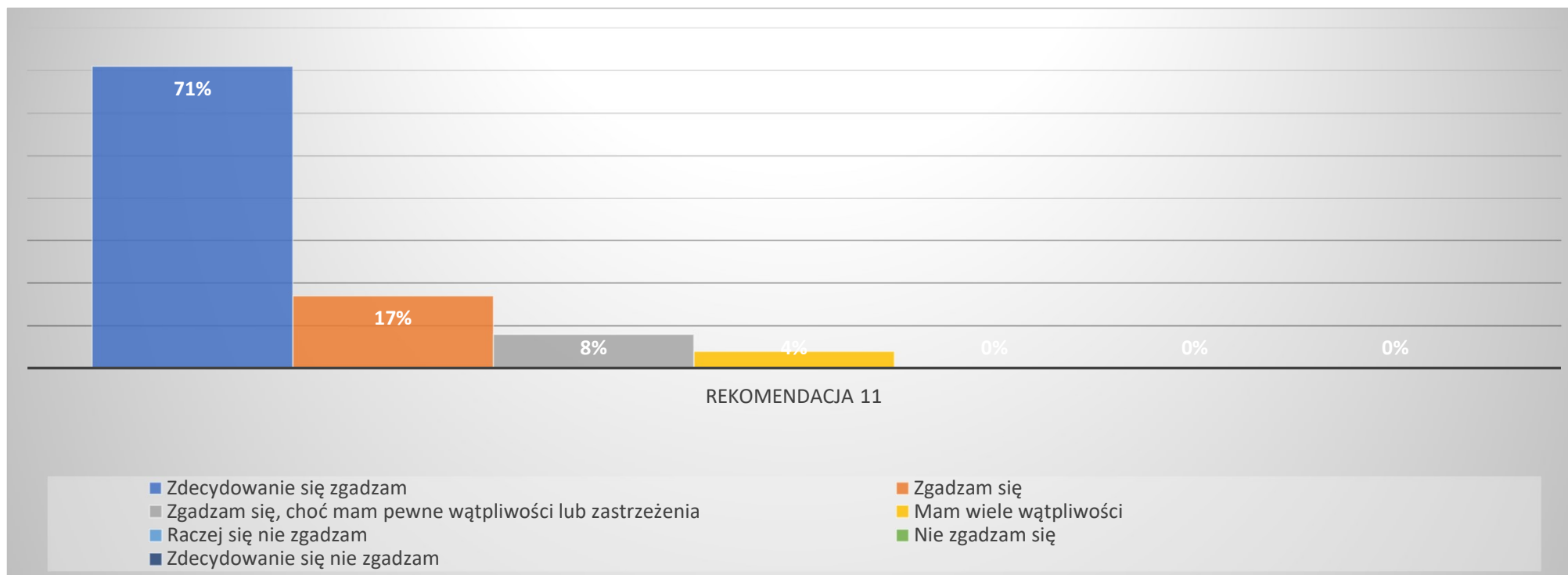
Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: tego typu działania to przede wszystkim zadania Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego czy Agencji Restrukturyzacji Rolnictwa – jako urząd nie mamy komórki zajmującej się bezpośrednio rolnictwem. Możemy jednak przypominać, że stosowanie środków ochrony roślin - oprysków, herbicydów – ma określone zasady, których należy przestrzegać ze względu na ochronę np. pszczół. Natomiast wspierając tę oczywiście słuszną rekomendację możemy spotkać się z zarzutem, że w wielu sprawach nie możemy wypowiadać się jako eksperci od rolnictwa. Możemy wyłącznie apelować o stosowanie takiej produkcji rolniczej, która nie szkodzi środowisku a je wspiera.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

11. Gmina powinna promować i wspierać utrzymanie naturalnych cieków wodnych (infrastruktura gminna i prywatna).

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

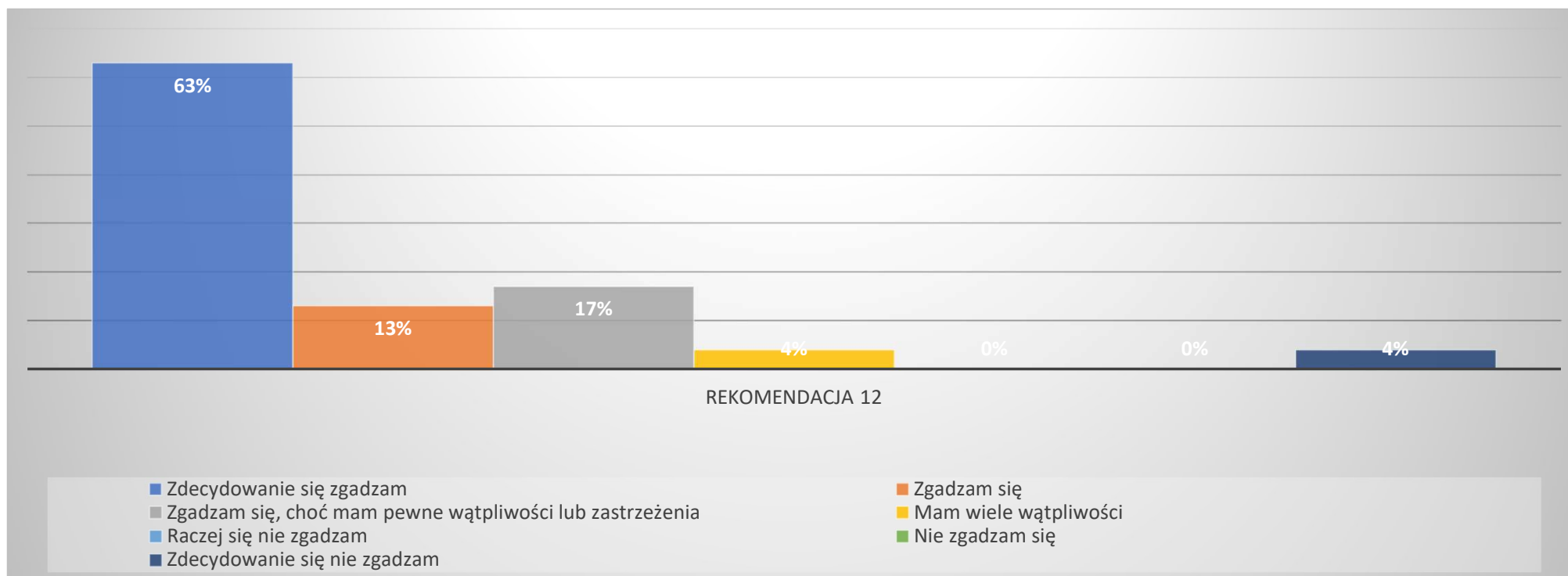
Rekomendacja 11: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

12. Gmina powinna uprościć procedury np. na pozyskanie zbiorników na wodę deszczową, a także zapewnić refundacje takich inwestycji.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 12: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja neutralna.

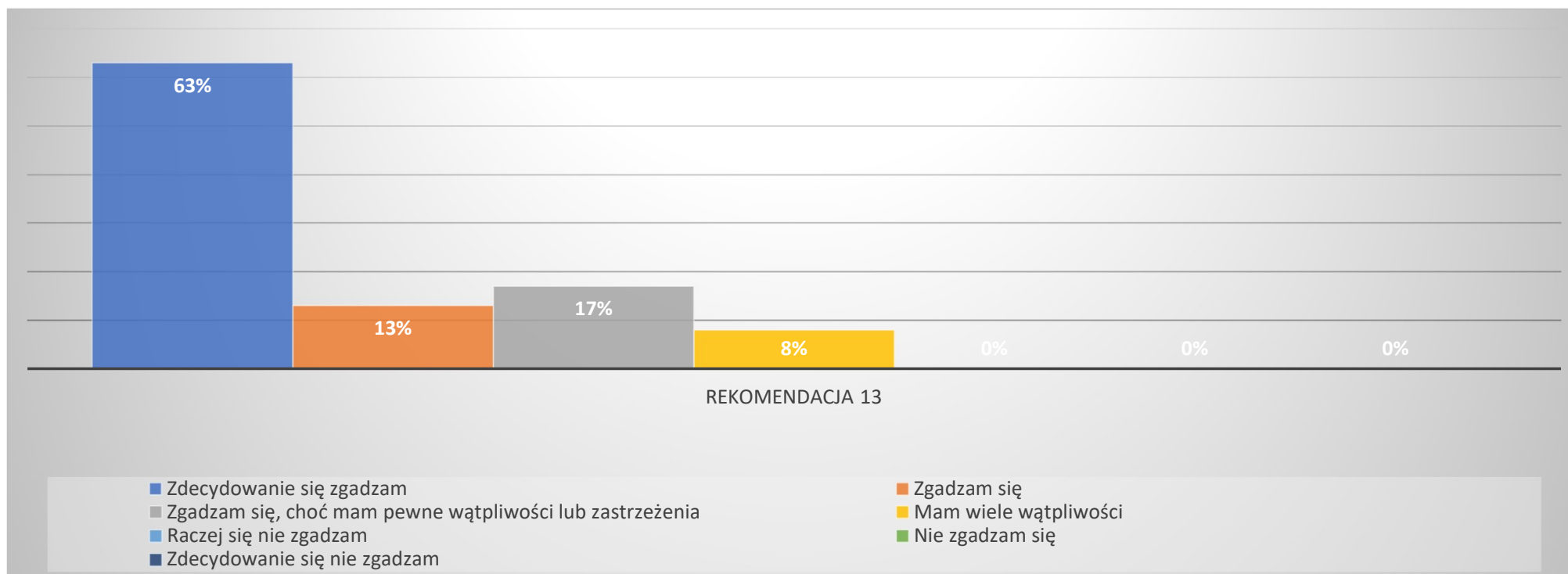
Komentarz: w naszej ocenie wniosek i procedura przyznawania dotacji, jest jednym z prostszych w urzędzie, największe trudności sprawia wnioskodawcom dodawania tytułu prawnego lub nr księgi wieczystej własności nieruchomości; program, w obecnym wydaniu, jest ciągły do 2024 włącznie; później wniosek i procedurę można spróbować uprościć za zgodą prawnika tak, by nowa uchwała została przyjęta przez radę gminy

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

13. Gmina powinna zmniejszać powierzchnię terenów zabetonowanych np. poprzez ażurowe parkingi i chodniki, wyspy z drzewami i krzewami, utwardzanie dróg w sposób bardziej ekologiczny, itd.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

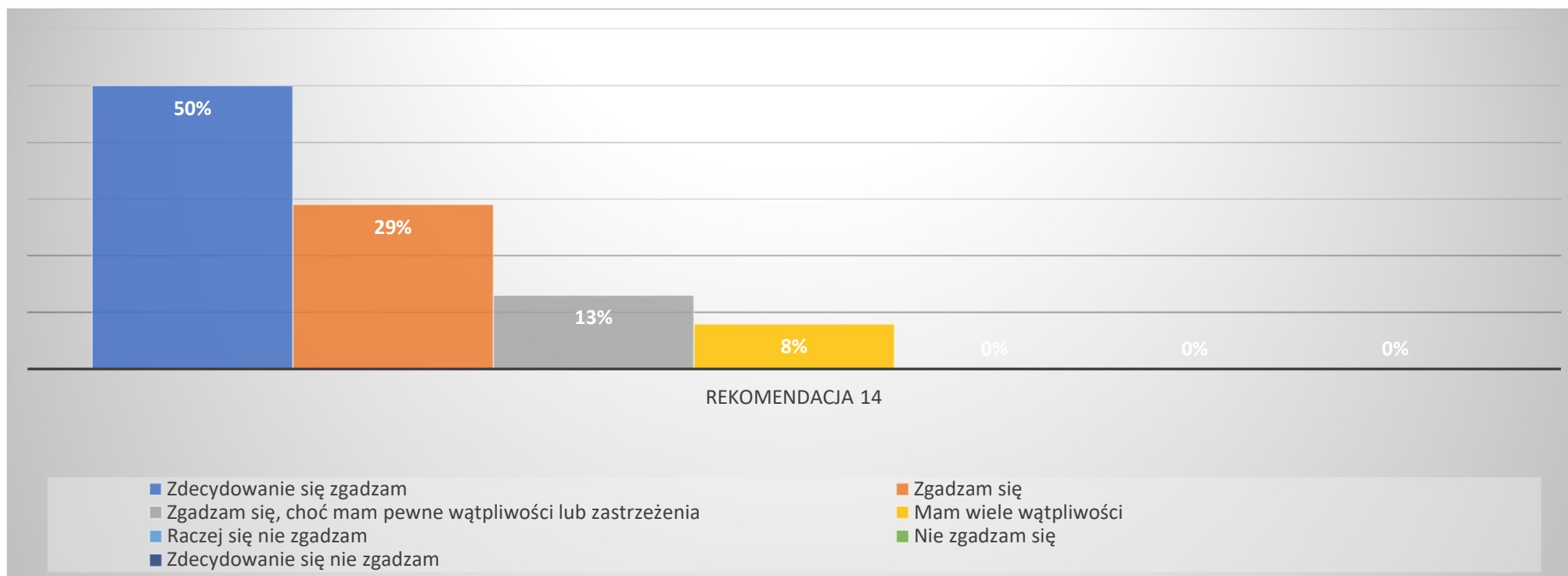
Rekomendacja 13: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

14. Gmina powinna ograniczyć emisję światła w nocy również poprzez wdrażanie inteligentnych rozwiązań, fotokomórek, lamp solarnych itp.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 14: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

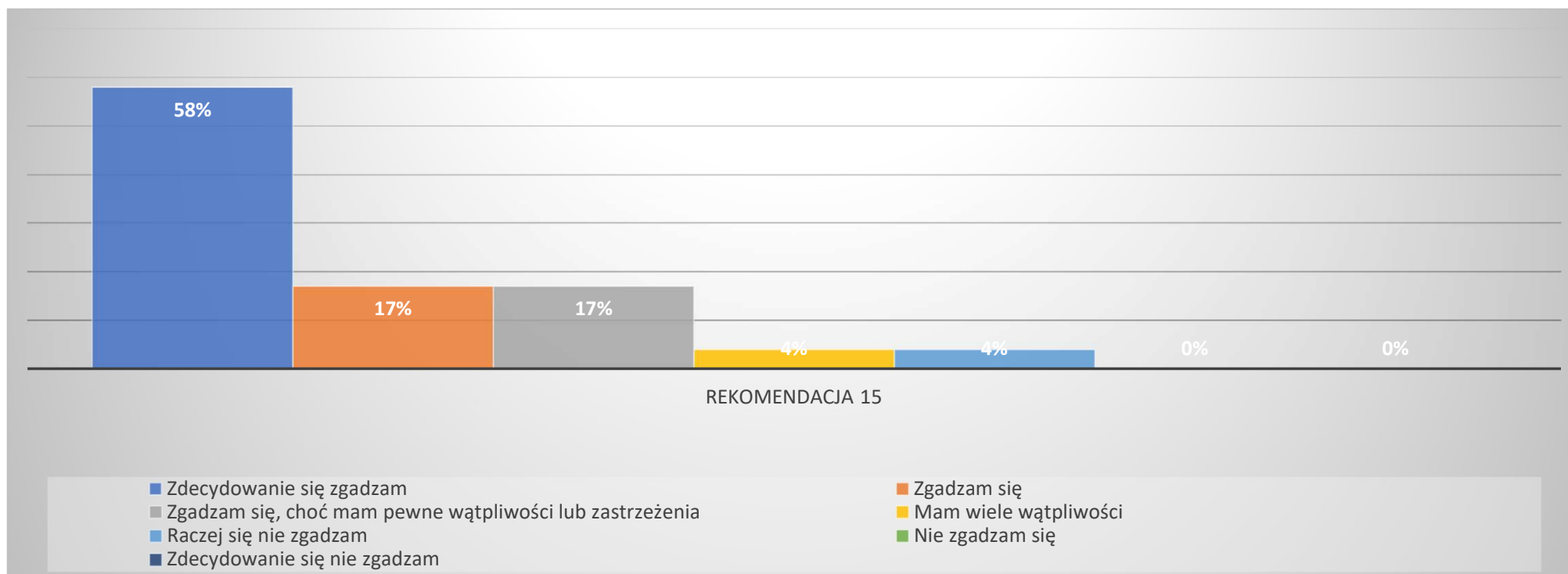
Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: będziemy w miarę możliwości oraz posiadanych środków wprowadzać rozwiązania ograniczające emisję światła.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

15. Gmina powinna zwracać uwagę na przycinanie drzew i krzewów tylko w miesiącach mniejszej aktywności owadów zapylających i w godzinach wieczornych, ponadto podczas przycinania traw, powinna ona być koszona na dłuższą długość, a także powinno to być wykonywane rzadziej.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 15: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

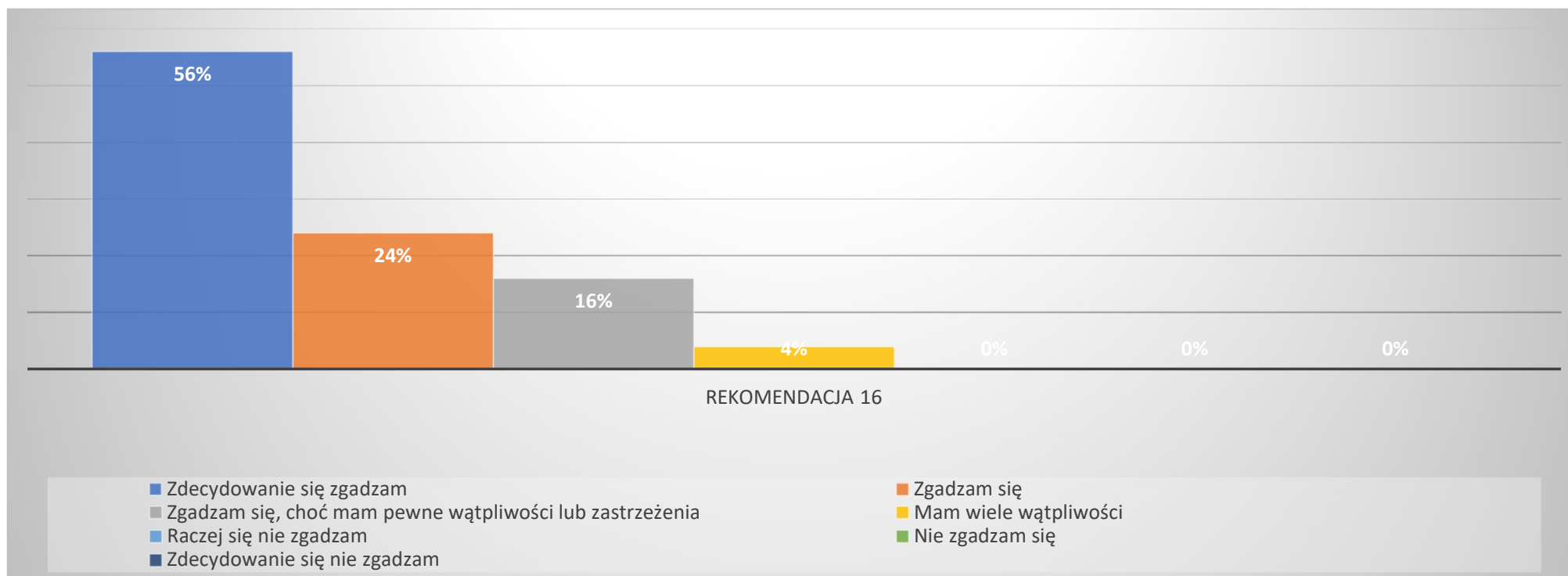
Komentarz: takie działania powinny być wspierane przez kampanię informacyjną, wyjaśniającą kiedy najlepiej przycinać drzewa i krzewy.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

16. Należy wypracować dokument strategiczny, w którym określi się kiedy Gmina osiągnie neutralność klimatyczną, a ten ujęty będzie w strategii rozwoju gminy.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 16: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

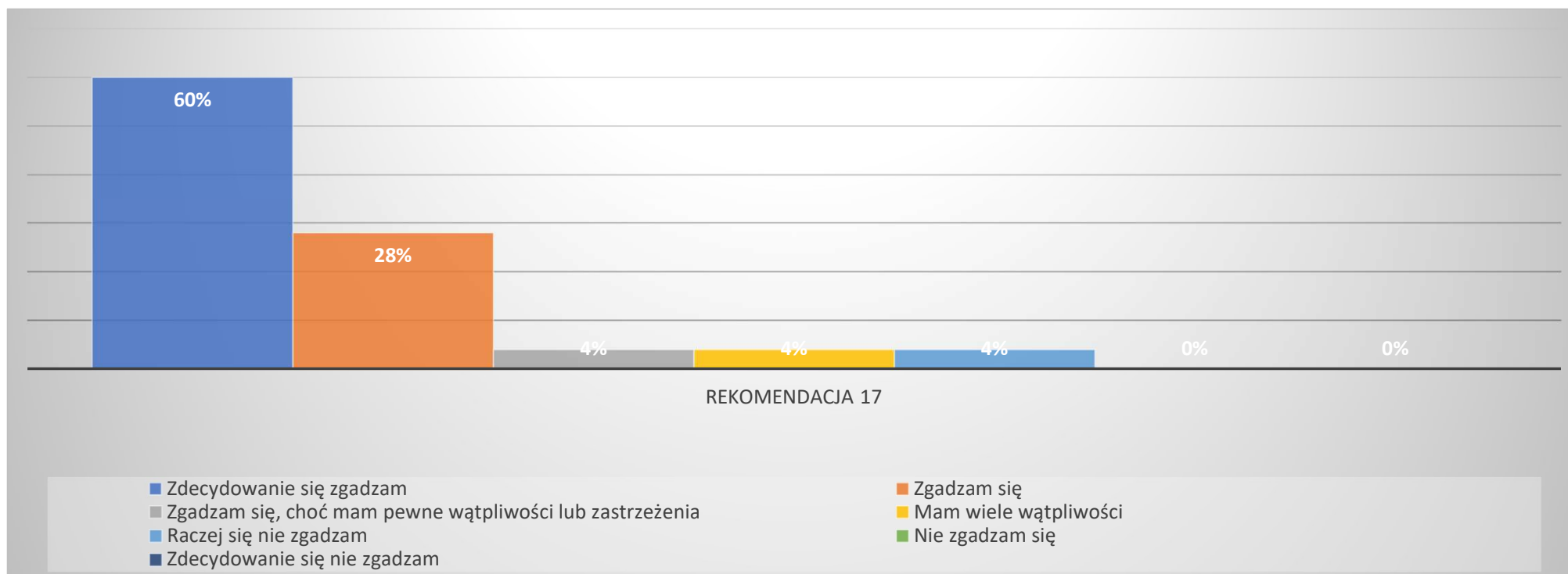
Rekomendacja neutralna/negatywna.

Komentarz: osiągnięcie neutralności klimatycznej nie powinno być realizowane „punktowo” w oderwaniu od całego kraju i strategii wyższego rzędu. W tym sensie to działania wykracza poza kompetencje samorządu, którego polityka powinna być spójna z polityką województwa i całego kraju.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

17. Należy stworzyć system nagród promujących aktywność społeczną w zakresie działań prośrodowiskowych, stworzyć wspólną platformę komunikacji w mediach społecznościowych, promującą działania prośrodowiskowe, włączającą komunikację sąsiedzką, organizacje pozarządowe i szkoły.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 17: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

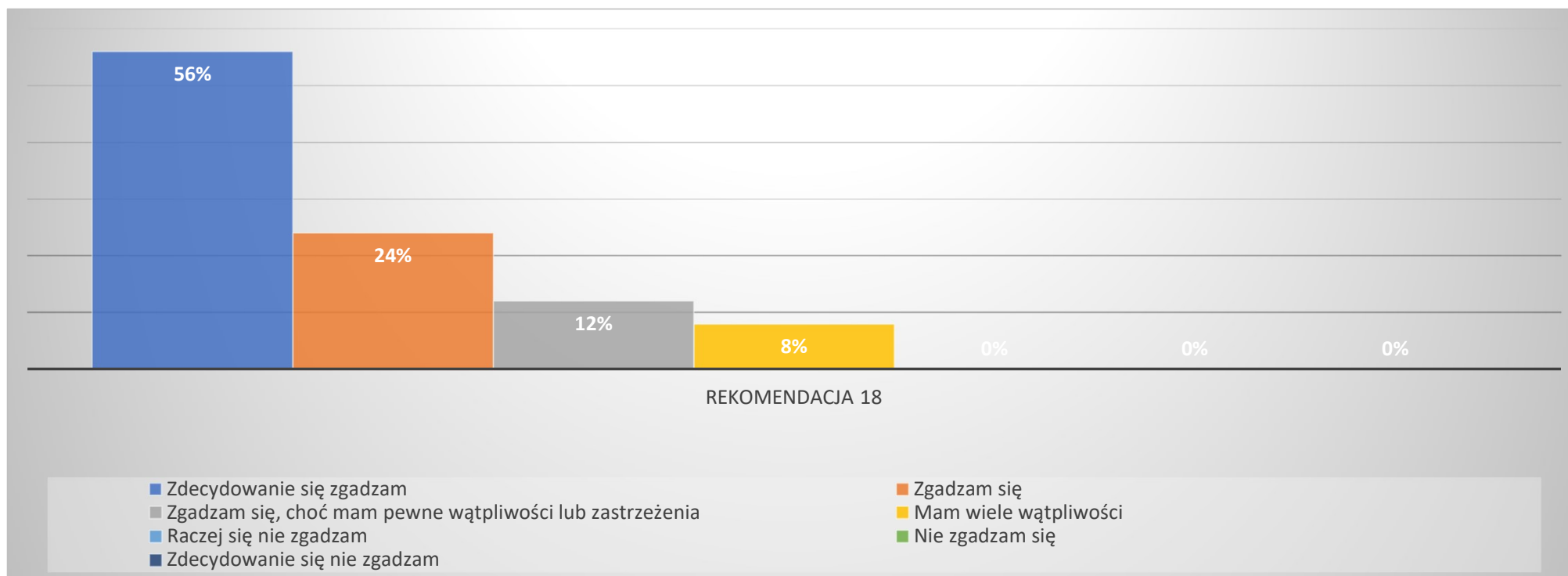
Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: będziemy wspierać tego typu postawy oraz tworzyć przestrzeń do realizacji działań proekologicznych przez mieszkańców.

5. Rekomendacje wypracowane podczas CPO – wyniki głosowania

18. Należy w większym stopniu wykorzystywać nowe technologie ekologiczne: przeszkolić i wyposażyć straż gminną w drony do kontroli emisji zanieczyszczeń, wyposażyć w rozwiązania fotowoltaiczne budynki gminne, wprowadzić dobre praktyki prośrodowiskowe, w tym wyszczególnić zakaz stosowania dmuchaw spalinowych.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

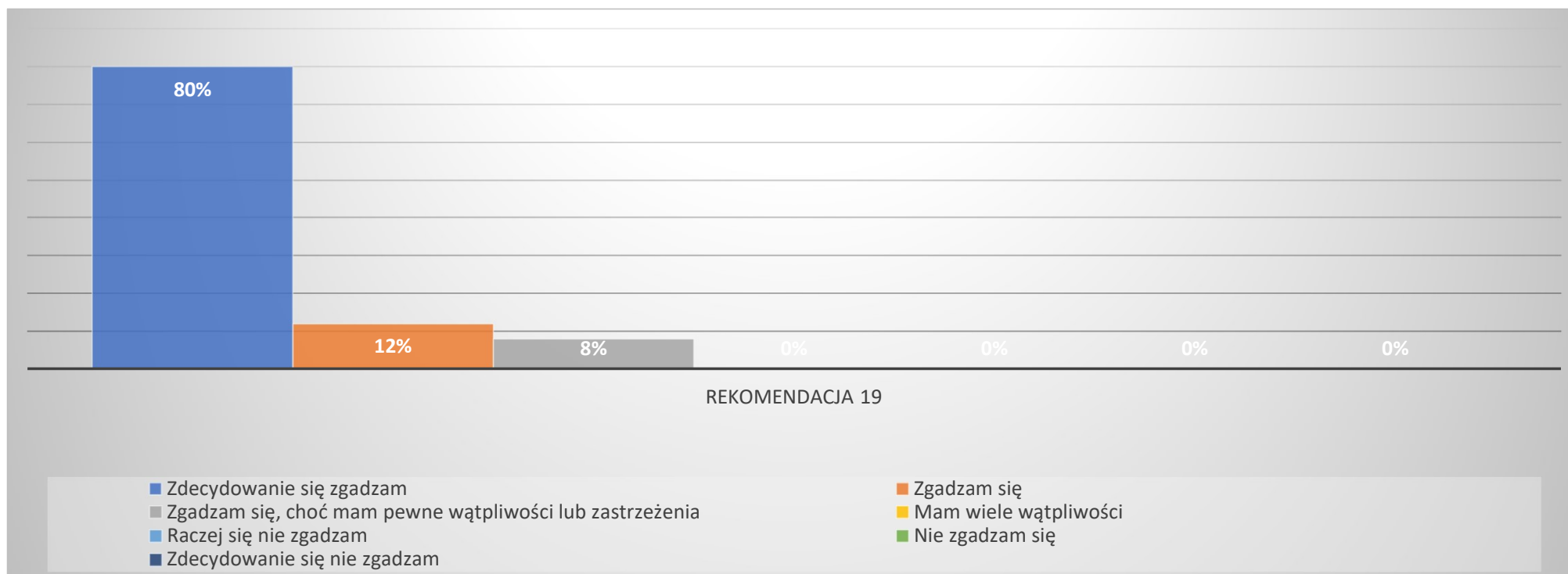
Rekomendacja 18: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

19. Należy przeciwdziałać suszy: zagospodarowanie, wykorzystanie i uzdatnianie wody deszczowej także na budynkach gminnych, dążyć do minimalizacji efektu wysp ciepła poprzez realizację np. parków kieszonkowych.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

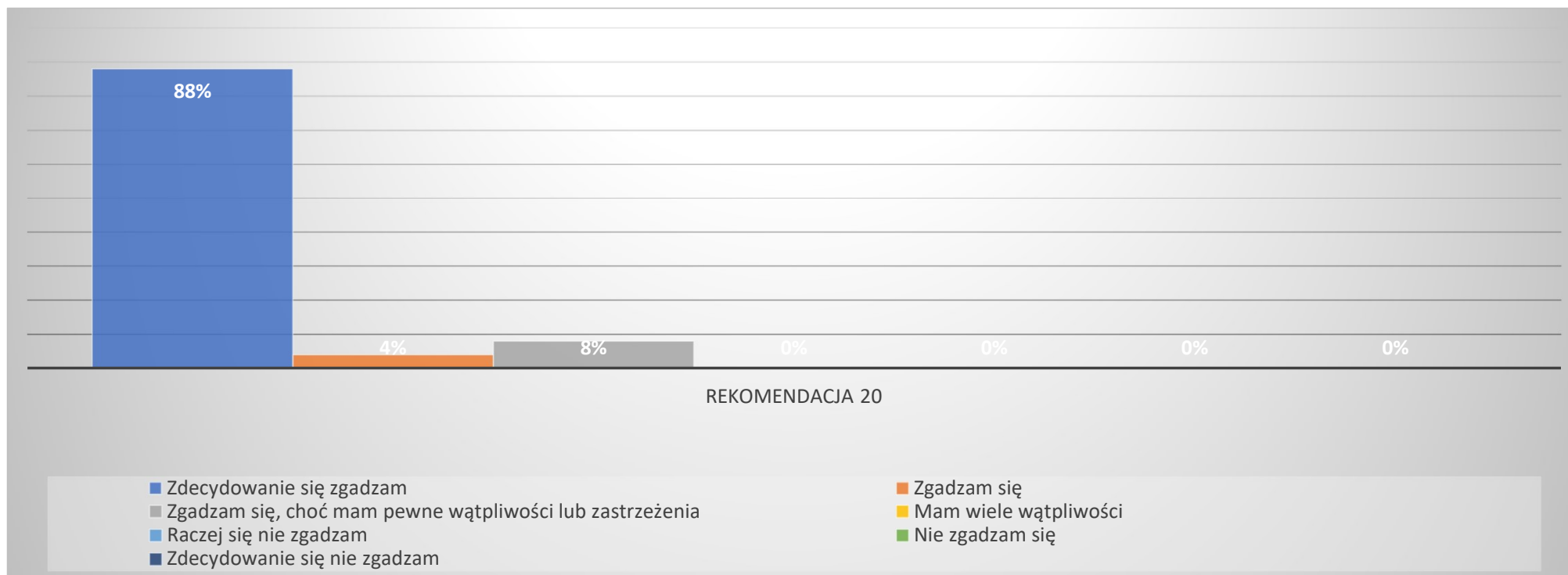
Rekomendacja 19: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

5. Rekomendacje
wypracowane podczas CPO
– wyniki głosowania

20. Należy promować nasadzenie drzew produkcyjnych tam, gdzie to możliwe (np. orzech, porzeczki, jagody), odbudować aleje drzew owocowych i starych odmian, stworzyć łąkę kwietną przed UG.

REKOMENDACJA PRZYJĘTA

Rekomendacja 20: Stanowisko Urzędu Gminy Czerwonak

Rekomendacja pozytywna.

Komentarz: działania te powinny być poprzedzone kampanią informacyjno-edukacyjną (podobnie jak w przypadku koszenia traw/łąk).

6. Uwagi końcowe

- Podczas dwóch spotkań Czerwonackiego Panelu Obywatelskiego przyjęto w głosowaniu 20 rekomendacji.
- Uczestnicy w większości zgadzali się z zaproponowanymi rekomendacjami, w niektórych głosowaniach nie uczestniczyli wszyscy paneliści.
- Taka zgodność wśród uczestników CPO może wynikać z faktu zgłoszenia się do udziału osób wyjątkowo zainteresowanych tematyką ochrony środowiska w przestrzeni lokalnej gminy Czerwonak.
- Uczestnicy Panelu stanowią wartościowy zasób w sensie kapitału społecznego, na bazie którego można próbować podejmować dalsze działania włączające społeczność lokalną w aktywności na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy Czerwonak.

